NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X. V saboto 17. julia (sredoletna) 1852. *List 57.*

Mojstru pevcov!

Ko zadonéle Orféja strun milíne,
Stermenja réke v téku svom zastale,
Drevésa, skale, ruša se gibale,
Pojágnjile se vmíljenja zveríne.

Tak pesem Tvoj'h, Koseski, nam čaríne
Serce prešinile, so vnemovale!
Zakaj li vtihnile? Oh, naj b' že dale
Na svetlo se — u slavo domovíne!

Ti pa, moj narod! slavi céno védi,
Na dom pokliči slavniga rojaka,
De za te le živí, in za te piše.

Tak živ pesništva vir u tvoji sredi
Mladino upno ti pojí, pretaka
Se v slave, domoljubja seminiše.

Rodoljubski.

Kmetijske, gospodarske in živinozdravniške skušnje.

(*Grojzdno gosenco pokončati*). Mala gosenčica nekiga metulja, ki je môlu podoben (Weinwickler) napravi na tertnim cvetji in grozdji veliko škodo. Spomladi požrè cvetne pópke; mesca augusta (vel. serpana) se pa druga zalega vgnjezdi v grozde in jih pokvari, da se jih tako imenovana zelena gnjílina prime. — Berž ko se ob cvetji gosenčice po beli pajčevini naznanijo, s ktero eno ali več grojzdnih cvetk opredejo, se mora tisti grozdek tako odrezati, da z eno roko spodej grozdek deržiš, z drugo pa ga odrežeš, da gosenčice na tla ne padejo in po tem na druge terte ne zlezejo. Odrezano gosenčasto cvetje se mora skerbno popolnoma pokončati. — Najdeš pa v jeseni objedeno in gnjilo grojzdje, tega posebej tergaj in posebej prešaj, da si ž njim druziga vina ne pokvariš. Skerbi tudi, da ne eniga taciga grôzda v nogradu ne pustíš.

(*Dobre gobe razločiti od škodljivih, strupenih*). Za jed zdrave in dobre gobe večidel nimajo posebniga duha, nektere prijetno dišé, nektere nekoliko po česnji; — škodljive gobe pa so neprijetniga duha, nektere smerdé. Vsako gobo, če jo sirovo zgrizeš in je grenjkiga, ojstriga, skelečiga, neprijetniga okusa, zavèrzi; škodljiva je. Nektere škodljive ali strupene gobe spremené farbo na svojim mesu, če jih zrežeš, prelomiš ali razdrobiš v roci; — tacih se nikar ne dotakni, da bi jih kuhal. Vse gobe, ki rasejo na senčnih, močirnih, zatuhlih krajih ali na starih drevesih, so nevarne, — škodljive so tudi take, ki zlo naglo rasejo in rade gnjijó in se v smerdljivo gnojnico razmažejo. Zaverzi tudi vsako gobo, ki je červiva.

Da vse varno ravnaš in svojiga življenja po škodljivih gobah v nevarnost ne pripraviš, delaj takole: Gobe, preden jih kuhati daš, vselej zreži in s kropam popari, kteriga si s soljo in vinskim jesiham okisal; — to vodo po tem odlij, in gobe še enkrat z merzlo vodo dobro izmij, — potem jih še le kuhati daj. Na to vižo si pokončal, kar je bilo morebiti škodljiviga in strupeniga v gobah, brez da bile zavoljo tega manj tečne.

(*Pomoč zoper govejo kugo*). Dr. Godlevski je na Poljskim znajdel pomoč zoper govejo kugo, ki se je večkrat dobro poterdila, kakor smo v „Novicah“ že spomnili. Čeravno, hvala Bogu, so bile naše dežele dosihmal te strašne kuge obvarovane, ktera je na Ruskim, Turškim, Poljskim in Ogerskim poslednje leta sila veliko goved pomorila, ne bo vunder od škode, ako nam je hvaljena pomoč znana, ktere bi se znali v potrebi poslužiti.—Ozdravljanje se s tem začnè, da se bolna živina nar poprej z merzlo vodo klištira, po tem pa v hram (kamro) postavi, ktera je navdana čez in čez z vodnim soparam. Je živina en čas v ti soparici stala, da se potí po celim životu, se pelje na prosti zrak in se z merzlo vodo dobro po životu polije, po tem v gorke plahte ali koce zavije in v hlev postavi. To se tako dolgo ponavlja, da bolezin jenja, kar se gotovo zgodí, če je bila pomoč berž v začetku. Naprava tacih sopárnic je pa težavna, ker morajo biti dobro zaperte in so tako napravljene, da imajo dvojne tla, med ktere se vroči sopar napeljuje, ki potem skozi luknje zgorniga tlaka v hram puhtí. Po naših mislih bi se dalo pa to tudi lože tako opraviti, da se bolna živina za tisti čas v majhin hlev postavi, z dolzimi plahtami odene in dva škafa z vrelim kropam pod njo postavita in kmalo z drugima nadomestita, če je še več soparce potreba, da se živina dobro spotí.

Pravila kmetovavcam
zastran barometra in vremenskiga prerokovanja.

(Dalje.)

Se po dežji vleče megla po hribih, ali če megla pred sončnim izhodam vstaja in se kot oblak pod nebam razširja, kej rada že zvečer kot dež na zemljo pade; tudi če po lepim vremenu verhovi visocih gorá klobuk dobé, bo kmalo dež. Siv oblak, ki se poleti v soparčnim vremenu na sicer jasnim nebu pokaže, večidel hudo uro napoveduje. Če po dežji megla nad jezeri, bajerji in gojzdi vstaja, bo gotovo še dalje deževalo in po gromu bo še gromelo. Gré dim iz dimnikov ravno kviško, je vedriga vremena pričakovati; se pa vleče proti tlam, bo dež.

— Je rôsa ponoči obilna, ne bo tisti dan deževalo, grom pa zna priti, zlasti če je zjutraj soparno. Če ni rôse in je oblačno, bo še tisti dan dež. Ni bilo ponoči rôse, zato ker je veter vlekel, bo večidel lepo vreme. Jug in jugo-zapadnik prineseta večidel dež, če pa veter vleče od sončniga izhoda ali iz severo-izhoda ali jugo-izhoda, bo vreme lepo. Se zasuče veter od sončniga zahoda čez južno stran proti sončnim izhodu, ne bo dolgo lepo. Po hudih viharjih pride večidel dež.

Začne zjutraj močno deževati, ne bo dež dolgo terpel.

Ženskini plés pa zjutrajni dež
Imata vselej le kratek terpež.

Začne pa okoli 7. do 8. ure počasi deževati, dežuje rado dolgo. Se naglo zvedrí po dežji, ne bo dolgo lepo ostalo, — se pa zvedruje počasi, ostane dolgo lepo.

Se zidovi močijo, kamnje potí, lesnina napnè, sol mokra postane, iz dimnikov kaplja, bo dež. Če se zvezde prav svetlo lesketajo in migljajo in se tudi take vidijo, kterih sicer na nebu viditi ni, bo dež. Če ste sonce in luna, kader izhajate, prav veliki viditi, — če je sonce, kader izhaja, bledo in ima belkast obroč krog sebe, bo dež. Če je luna čista, — če je rimska cesta čista in polna zvezd; če sonce bolj rudeče in čisto kot sicer zahaja, je lepiga vremena pričakovati.

O mlaji so vse dežne znamnja gotovši, kakor o polni luni; o polni luni nastopi večidel lepo vreme; 2 dni pred mlajem in pa 2 dni po mlaji se vreme nar raji spremenja.

Mavrica in pa posebni dnevi, iz kterih ljudjé vreme prerokujejo, so večidel lažnjivi. (Letos se nam je Medardi že zlagal). Če bi hotli te dneve vse sošteti, bi bil skoraj vsaki dan prerok, tako da bi ne vedili kam z vremenam.

(Konec sledí).

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

(Konec.)

Po dokončanih pomenkih kmetijskih in obertnijskih so ogledali gosp. nadvojvoda rudo, ki je bila iz Knapovškiga rudnika v zbor na ogled postavljena. Gosp. Kos, c. k. zdravnik Ljubljanski, kterimu (če bo kadaj iz tega rudnika obilen pridelk) gré čast in hvala, da ga je on deželi ohranil, ker brez njega bi bili deležniki tega rudokopja že davnej obupali in vse popustili, je razložil gosp. nadvojvodu imenitniši rečí o ti zadevi. Ta rudnik, kteri pod sv. Katarínо leží, je bil že nekdaj znan; pripoveduje se namreč, in tudi starodavno slovensko imé „Knapoviše“ je tega priča, da že pred 300 leti so tù rudo kopali, jo pa opustili, ker morebiti niso mogli vode v jami zabraniti ali pa, so se jim drugi zaderžki nasprot stavili. Da je bilo Knapoviše zares zapušeno, pričuje tudi to, da je Jožef Žerovic, bivši c. k. rudarski urédnik v Idrii, v letu 1797 tukaj v starih rovih kopati jel in mesca oktobra 1804 komisijo zvedenih mož poklical, da bi ogledala Knapovški rudnik in razsodila njegovo vrednost. Komisija je rekla, da bi se splačalo tukaj dalje po rudi slediti, vunder bi se moglo bolj pridno delati. Ker pa je Žerovic že po tem malim kar je kopal, ob premoženje prišel, in ker naprošenih 4000 fl. od vlade tudi ni na posodo dobil, je vse skupej opustil in nekimu Milanežu rudnik prodal. Ta je nekaj časa kopal, pa na zadnje tudi opešal. V letu 1840 je gosp. Kavčič, bivši pisar c. k. rudarskiga komisariata, nagovarjal gosp. stotnika žl. Watzel-na, verliga rudoslovca, naj bi spravil družbo skupej, ki bi se lotila zapušeniga rudokopja. To se je zgodilo, in mesca sušca 1841 je družba z 100 akciami vnovič kopati začela. Ker je pa v starih predehih in v starih rovih kopati začela, ni bilo ne duha ne sluha koristne rude; toraj se je v letu 1843 ta družba spet razbila. Gosp. Kos, ki pa pri vsim tem ni obupal, je spodbodel polovíco deležnikov, naj bi ostali in naprej kopali. 1. sušca 1843 so spet začeli, pa slabo slabo je še zmiraj kazalo, dokler so lani na večer pred sv. Barbaro v globočini 30 sežnjev na bogato svinčeno rudo zadeli, ktera zdaj oživlja pogúm družbnikov in obeta vesele pridelke. Bog daj! Pomina vredno je tudi, da so pri kopanji že več stariga orodja v rudniku našli, ktero so spredniki, pred ko ne od podzemeljske vode pregnani, v jami popustili.

Gosp. nadvojvoda so radovedni poslušali, kar sta jim gosp. Kos in gosp. Bišof o tem novim rudniku povedala, in so marljivo ogledali lepe kose svinčene rude, ki tudi ni brez srebra. Mi pa privošimo stanovitnimu prizadevanju dobro srečo, in iz serca želimo: naj bi postalo Knapoviše krajnska Kalifornia!

Ko je bil s tem zbor dokončan, so se peljali svitli nadvojvoda, spremljeni od gosp. deželniga poglavarja, gosp. generala, gosp. adjutanta nadvojvodoviga in blizo 40 udov na Fužinski grad gosp. predsednika kmetijske družbe, Londonsko kmetijsko orodje ogledat, ktero so močno pohvalili; tudi lepe modêle Pajkovih vodnjakov, ki so bili tudi razpostavljeni, so s pohvalo ogledali. Po ogledu vsiga tega je bil pod košatimi drevesi krasen zajterk napravljen, kteriga smo že omenili. Po tem so šli gosp. nadvojvoda in vsi gospodje ž njimi novo papirnico ogledat, ktera se po njih iménu „Janezia“ imenuje. Tudi papirnica je gosp. nadvojvodu in vsim pričujočim kaj dopadla.

Ob štirih popoldne smo prišli nazaj v Ljubljano, veseli srečniga dneva, ki bo vsim vedno v dragim spominu ostal.

Memo gredé na Fužinski grad so gosp. nadvojvoda tudi ogledali tistiga čudo veliciga vôla, kteriga je Bitenc na Koroškim kupil, od kteriga smo že v „Novíčah“ govorili.

Potovanje po Laškim.

Spísal M. Vèrne.

3. *pismo.*

Dragi prijatel!

V Bolonji 9. rožnika 1847.

Včeraj opoldne sim od Ferare slovó vzel, in se naprej v Bolonjo podal. Od Ferare do Bolonje je 30 laških milj po lepi ravnini, ki je pa semtertje še močno močirna. Po vsi ti deželi od unikraj Rovíga do blizo Bolonje sejejo zraven pšenice, turšice in mnogoverstniga sočivja tudi posebno veliko konopelj. Lanú sim malo vidil, tode kaj lepiga. Dežela je tù zares podoba raja, in vender človeka jeza in žalost obide, ko vidi, posebno med Feraro in Bolonjo, poleg ceste tako grozno revne bajte, de komaj po koncu stojé. Po štiri lése si reveži spletó, štirivoglat prostor ž njimi ogradé, potem lése z blatam zamažejo in ograjeni prostor z bičjem ali tèrstjem pokrijejo, in to je — vse! To so hiše, de se Bogu smili. K sreči ni ravno veliko tacih — hlevov.

V šestih urah se pride iz Ferare v Bolonjo, zalo veliko mesto med rekama Savono in Renam, ki imate o poletnim času le malo vode.

Bolonja, za Rimam pervo mesto cele papeževe deržave, šteje čez 80 tisuč duš. Hiše so lepo in terdno sozidane, in skoraj vse imajo obokane klonice na stebrih kakor v Padovi, le visočeji in lepši, de se tudi o nar hujšim dežji po suhim hodi. — Narbolj me je mi-

kalo, berž ko sim mogel, sloveče vseučilišče, slavno mater učenost in znanost — mende nar stareji v celi Europi — ogledati. Muzeume — naravoslovniga, anatomijskiga, bolniškiga, naravoznanskiga in starinoslovniga — sim z veseljem ogledal. Tudi na zvezdogledišče (specula) sim šel, od kodar se ne le celo mesto, temuč na vse kraje dalječ vidi, razun proti jugo-zahodu, kjer so griči, in za njimi visoke gore. — Iz vseučilišča sim šel v cerkev sv. Petronia, ki je lepa in silno velika, pa ne stolna cerkev. Škoda de zunaj ni dodelana, in de morde nikdar ne bo. Vsa je imela z marmeljem oblečena in okinčana biti, kakor je na sprednji strani. V ti cerkvi imajo Bolonjčani lepo, v tla vrisano poldanšnico ali meridian. Pred cerkvijo je velik, 190 korakov dolg, in 150 širok prostor ali terg s krasnim vodnjakam (štirno), ki ga Neptunov vodnjak imenujejo zavolj čudovito lepe bronaste Neptunove podobe, ki z nekterimi druzimi na njem stojí. Ta terg oklepajo krasne pohištva, med kterimi je tudi lepo poslopje, v kterim kardinal, deželni poglavar, stanuje. — Tudi sv. Štefana cerkev, ali prav rêči, sedem cerkvá vkup, sim ogledal. Nekdaj je bil tù tempelj boginje Iside, kteriga lepe stebre iz marmeljna so v današnjo cerkev umno porabili, de jih je lepo viditi. Še več druzih cerkvá— vsih vkup je mende čez sto — sim ogledal, kakor cerkev nekih mnihov, ki se „Servi“, mende „hlapci matere božje“ imenujejo; — stolno cerkev sv. Petra, in poleg nje poslopje nadškofa Bolonjskiga; — in zadnjič še prav lepo cerkev sv. Dominika.

V akademíi lepih umetnost, kjer je tudi knjižnica, je veliko krasniga viditi. — Posebno pa me je veselilo, de sim v Bačiokovim (Bacciochi) poslopji muzeum vidil, ki ga ni nikjer taciga. Vsa Napoleonova družina je v veliki izbi skup: On, oče, mati, bratje, sestre in svaki, nekoliko po malarsko vpodobljenih, nekoliko pa iz marmeljna iztesanih.

V Bolonji sta razun cerkvenih zvonikov še dva druga stolpa častitljive starosti, ki ju je treba ogledati. Oba sta bila sozidana že o začetku 12. stoletja, Azinelov stolp (Torre Asinelli) v letu 1109, Garisendov (Torre Garisendi) pa v letu 1110. Sicer ni nič posebniga nad njima, kakor de je uni 256, ali kakor nekteri pravijo, še clò 307 čevljev visok, in de ta, ki je pa le 130 čevljev visok, celih osem čevljev visí. Ne vé se gotovo, če so ga nalaš tako sozidali, ali če se je sčasama sam nagnil. Dante, ki je že v letu 1321 umerl, ga je v svoji „sveti komedii“ poslovil, ker pravi:

»Qual pare a riguardar la Garisenda
Sotto 'l chinato, quand' un nuvol vada
Sovr'essa si, che d ella incontro penda«. —

Tudi lepo sprehajališče, ki ga „Montagnola di Bologna“ — bolonjski hribček — imenujejo, je treba ogledati. Gospôda in reveži imajo tù zaliga, s cvetlicami in z lepim drevjem okinčaniga prostora dovelj, kratkočasiti se in zijale prodajati, dokler se jim ljubi. — Kakor skoraj vse talianske mesta je tudi Bolonja obzidana, pa ne kaj terdno. — Zunaj mesta je tista Čertoza — nekdaj samostan — kjer so krasno mestno pokopališče napravili, ki po pravíci sloví. —

Bolj proti zahodu na straži (Monte della guardia) je svetišče, cerkev matere božje, ki ji „Madonna di san Luca“ pravijo, in terdijo, de je podobo sveti Luka pisal ali malal, in de jim jo je neki pušavnik po iménu Eutími v letu 1160 iz Carigrada prinesel. Od mestnih vrat, ki jih „Porta di Saragosa“ imenujejo, pelje pokrita obokana pot v cerkev na verh straže. Obokov (Arkaden) je 649, pod kterimi hodijo mestnjani skoraj eno uro dalječ v senci na božjo pot. Tudi jez sim bil gor krevljal, lepo bogato cerkev ogledat. — Na drugim verhu bolj proti jugu je lepa velika pristava, poletni sedež kardinala vladarja, ki se ji „pri svetim Mihelu v hosti“ (San Michele in bosco) pravi. Nekdaj je bil silno lep samostan Olivetanov. Pisane podobe v nekdanjim samostanu so že zlo poškodovane, v cerkvi pa še, kakor nekdaj, silno lepe.

Še drugi griči so polni pristav in prijaznih poslopij. Zemlja okrog Bolonje je sploh silno rodovitna. Žita in vsiga, česar potrebujejo, si predelajo, de je kaj. Zato se pa tudi mestu tolsta Bolonja pravi.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Važno novíco naznani danes „slovanski popotnik“ s tem, da 1. del vesoljnoslovanske slovnice slavniga gosp. dr. Miklošić-a bo kmalo dodelan. Imenovana (primerjajoča) slovnica bo jako obširno delo. V 1. delu, ki sedaj pride na svetlo, bo glasoslovje,— v 2. izpeljevanje besed, — v 3. nauk besede pregibovati, — v 4. nauk besede skladati.

* V posavskem mestu Bukevju na Horvaškem se je našla na nekem polji velika posoda s starim srebernim in zlatim denarjem.

* „Bčela naznani, da se od marljivega slovenskega pisatelja, g. Kociančiča, ki je ravno izdal „sveto povestnico“ že spet tiska: „Povestnica nove zaveze“ in da marljivi gospod tudi obeta ostale Fleuryove zgodovinske dela, namreč: gerško in rimsko povestnico, basnoslovje, povestnica srednjega veka itd. posloveniti.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Kočevja. K. 7. t. m. Z veseljem smo brali očitno pohvalo šolskih prijatlov, ki so si za omiko šolske mladosti preteklo leto 1851 prizadevali; pa čudno je vender, da iz Kočevskiga okroga, ki nismo v šolskim napredovanji ravno zadni, se v šolski povzdigi več hvale vrednih gospodov ne bere. Ako hočemo pravični biti, saj ene naših šol, ktera ima svojo povzdigo nevtrudljivimu gosp. bivšimu kaplanu v Starim Logu A. Jakšiču zahvaliti, zamolčati ne moremo. Ob kratkim le to omenim, da bi bil ob prihodu častitiga gospoda v to okrožje, vsak otrok, ki le do 10 šteti zna, vso šolsko mladost po številu lahko povedal, akoravno je bivši šolski učenik za podučenje tudi dobro voljo imel. Za šolo lepo skerbnimu gosp. tehantu ni bilo težavno imenovaniga gosp. kaplana za povzdigo opešane šole vneti, ker je njegovo blago serce kakor njih iskrenost za šolstvo dobro znana. Vedil je s svojo prijazno in prepričavno besedo staršev serca tako presuniti, da precej prostorna šola je bila kmalo napolnjena, stari farmani veseli pripovedujejo, da še nikolj tako. Clò dvé poletji, ko kmetiške šole zavolj paše rade pešajo, je bila omenjena šola s takim veseljem obiskana, da se je mogla marsikaka mamka še na stare leta pasti učiti. Pretečeno leto so nepozabljivi gospod, ki so poprej le keršanski nauk v šoli učili verh vsih svojih opravíl še prestavljenega učitelja več mescov v vsih šolskih rečéh radovoljno brez plačila nadomestovali, in še preden je bil nov učitelj izvoljen, očitno preskušnjo, dasiravno od milostljiviga knezo-škofa že v drug kraj namenjeni, s takim napredkam obstali, da le Bog njih trud, ljubezen in vnemo za našo mladost zadosti plačati zamore. Nismo slišali tukaj kakor je scer šolska navada, le brati in iz spomina rabotno odgovarjati in prazno slamo mlatiti, ampak vsi odgovori so kazali, da pridejo iz prave zastopnosti in da bo nauk, ki so ga tù djansko prejeli, šolarjem, ko bodo stareji ali doma kmetovali ali po svetu kruha iskali, lepa podlaga njih prihodnjih védnost.

Po dokončani preskušni pa, pri kteri so se vsi šolarji in šolarce prav lepo odrezovali, je bila žetev. 14

šolarjev in šolarc z lepimi darovi v rokah, oskerbljenimi od pohvaljeniga g. kaplana, g. fajmoštra in neke blage mestne gospé, ki je s svojim možém preskušnjo počastila, zunaj nastrani odbranih stojí; izmed njih en mladeneč vès vnet stopi naprej in tako ginljivo govorí, da so bile vsih serca ginjene. K sklepu še častiti gosp. tehant krepko nagovoré otroke in njih starše, in že zadnjič obernejo na g. kaplana kateheta in nadomestovavniga učitelja s temi besedami: „Vaš trud pa in prizadevanje za šolo bo Bog nar bolje pohvalil in poplačal; jez pa jih bom tudi pri milostljivim knezoškofu priporočil“. — In tako se šola razide z veselimi pa tudi z žalostnimi občutleji, ker je zgubila svojiga preljubljeniga katcheta in učenika.

Od sv. Trojice nad Cerknico. Šesti dan tega mesca je bil za nas dan zalosti in nesreče take, kakoršne sedanji rod ne pomni. Ob pol petih popoldne je borja perpodila sèm od Iga sivočerne oblake, in kmalo se vsuje suha toča, debela kakor golobje in tudi kakor kurje jajca, ki je pol ure strašno tolkla. V neki vasi so jo tehtali, ter je petero letih ledenih kroglic eno libro storilo. Ako bi bil ti slišal, kako je v oblaku bobnelo, kako toča na strehe nabijala, kako so ubogi otročiči kričali, odrašeni milo vpili, kako živina, ki se je ravno pasla, rijula, bi se gotovo solz ne bil mogel zderžati. Tako grozno je polje in senožeti zmlatila, da ubogi kmetič v več vaséh letos serpa ne bo potreboval; pa Bog hotel, da bi vsaj kôsa kaj dobila; ali usmili se Bogu, tudi trava je tako v zemljo vtepena, da so senožeti posebno v nekterih krajih gole in rujave, kakor o sv. Jurji. Iz tega tedaj lahko skleneš, da nekteri vaščani ne pešice žita perdelali ne bodo; kar je pa še hujši, da bodo mogli tukajšni nesrečniki zavolj pomanjkanja piče živino oddati — kaj pa je kmet brez živinice! Morebiti mislíš: bodo vsaj letí reveži kaj sadja dobili; ali glej, sadne drevesa so gole, kakor o božiču, in zraven tega tako raztolčene, da se veliko let ne bodo mogle obrasti in sadú roditi. Od leté žalostne pergodbe govorí sedanja tihota, — skor ne slišim veseliga ptičika prepevati, pač pa slišim od mnogih ptičjih merličkov, in tudi od ubitih zajcov in lesic perpovedovati. Ker je tukajšin merzel kraj že sam na sebi revin, ker le eno setev imamo, ker smo bili že tudi ajdo in repo o Kresu vsejali, ker debel sneg skor do sv. Jurja leží (lani je padel 3 dni pred sv. Urbanam), ker nas je že več slabih letin zadelo, ker nam je korun, nekdaj poglavitna hrana tukajšniga kmeta, skor popolnama slovó dal, smo v naših hribih tako obožali, da je že zdaj človek mogel vse blede, po lakoti vpadene obraze gledati, ker druge hrane več nimajo, kakor kak škafec kisliga zelja ali repe in še to morajo nezabeljeno jesti, ker le pri malokteri hiši so kaciga prešička zaklali.

Teško, teško smo že prihodnje novine pričakovali upajoči, da takrat bo naše stiske konec. Zdaj pa je hipoma vse naše upanje proč — in druziga nas ne čaka, kakor da bomo mogli glada poginiti, ako nas ljudomila vlada ne bo krepko podpirala, ako se nas dobrotljivi ljudjé, posebno naši slovenski bratje ne usmilijo.

Za božjo voljo pomagajte revežem! P-n.

Dopis iz Križnjegore poterdi skozi in skozi strašno nesrečo ter pravi:

„Sivočerni oblak od Krima perverší čez sv. Vid pri Žilčah, podfaro svete Trojice, zahodno stran Bloške fare, čez podfaro Grahovo, Križnogoro in čez polovico Staroteržanske fare poleg Loža, ter se zmota čez Šneberski gojzd v Teržaško škofijo.

Ta strašni oblak, — o da bi nikdar več v tako grôzni podobi nam modriga neba ne zakrival! — zapustí za seboj, kolikor je pisavec sam viditi mogel, čez 7 ur dolgo s suho po velikosti oreha debelo točo posuto cesto, ko je še drugi dan do devete ure sončnim žarkam prederzno vkljubovala. Strehe posebno lesene in nekoliko postarane so od toče kaj hudo pokvarjene. Za cerkvijo na Križnigori v nekim kotu še danes, šesti dan po nevihti, velik kup toče leží. Cerkvena streha pa od toče v mnogih krajih prebita in hudo razjedena, kakor da bi z njo bile podgane gospodarile, pisavcu lasé toliko bolj beli, ker mu je denarnica zavolj popravljanja duhovskiga jako razdertiga stanovanja iz serpana v sušec ušla. Žalostna bo, če pobožno kardelo romarjev v tej reči k pomoči ne bo pristopilo. Bog jim sad zemlje obilno blagoslovi in jim k ti reči serce nakloni! Križnogorski.

Iz Ljubljani. Na mesto že lani za korarja Ljublj. stolne cerkve izvoljeniga gosp. Savašnik-a je gosp. And. Zamejc, sedanji katehet nunskih šol, za kateheta Ljublj. normalnih šol in za učenika katehetike v 4. letu bogoslovja izvoljen.

Novičar iz mnogih krajev.

H kosilu v Budimu, ki je bilo 11. dan t. m. po posvečenji Hentzitoviga spominka na 3 velicih mizah napravljeno, je povabil presvitli cesar zraven generalov tudi več feldvebeljnov, korporalov in prostákov (gmajmarjev), ki so v vojski leta 1849 junaško branili Budimsko terdnjavo. Sedeli so povabljeni gosti tako, da med dva generala so posadili eniga prostaka, korprola ali feldvebeljna. — Svitli nadvojvoda Janez se je podal s svojo rodovino v Gasteinske toplice. — Gosp. minister kmetijstva žl. Thienfeld je povzdignjen v čast cesarjeviga skrivniga svetovavca. — Novi deržavni bankovci po goldinarji se ne bojo izdali. — Gosp. minister grof Thun bo 20. t. m. spet svoje opravilstvo nastopil. — Gojzdna in poljska postava bote po naznanilu Dunajskih časnikov kmalo prišle na dan. — Za bolne cesarske konje so napravili na Dunaji toplíce z vodnim soparam (russisches Dampfbad). — Kako varno je treba ravnati, kdor si da kurje očesa izrezovati, nam pričuje žalostna prigodba te dni na Dunaji, po kteri je nekdo umerl. Kako nevarno je berž po kosilu se s polnim trebuham kopati, nam spričuje ravno taka žalostna prigodba v Peštu. — V Milani so 30. dan p. m. tri k smerti obsojene na novo vižo obesli; zdravniki so povabljeni, svoje mujenje o ti novini razodeti. — V Istrii in tudi okoli Terста gnjije grojzdje močno. — Po razglasu banske vlade v Zagrebu se ne smé nobena kobila iz Štajarskiga na Horvaško v spoj pripeljati zavolj francozov. — Cesarskim uradnikam na Horvaškim in Slavonskim je službena oprava po národni šegi dovoljena. — Od strašne vročíne se bere iz vsih krajev Europe. Na Horvaškim je tako posmodila senožeti, da gré cena mèrve že višji. — V Rimu je nek Nusbaumer znajdel mašino, s ktero v 12 urah naredí poldrugi milion vžigavnih klinčkov. — Zvezdoslovec Hind, ki je na kresni dan novo zvezdo (premičnico) po iménu „Melpomene“ na nebu najdel, je dobil za to od angleške vlade 2000 fl. letniga plačila, dokler bo živel. — V Parizu se je rodila unidan deklica z 2 obrazama; vrat je pa le enojin, deklica je scer popolnama zdrava. — Na Angleškim se silno poganjajo v volitvah novih poslancov za deržavni zbor; do 11. t. m. je bilo 329 volitev znanih; med temi je 126 poslancov ministerske, 203 pa nasprotne stranke. — Ministerstvo v Belgii je odstopilo; novo še ni izvoljeno.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*